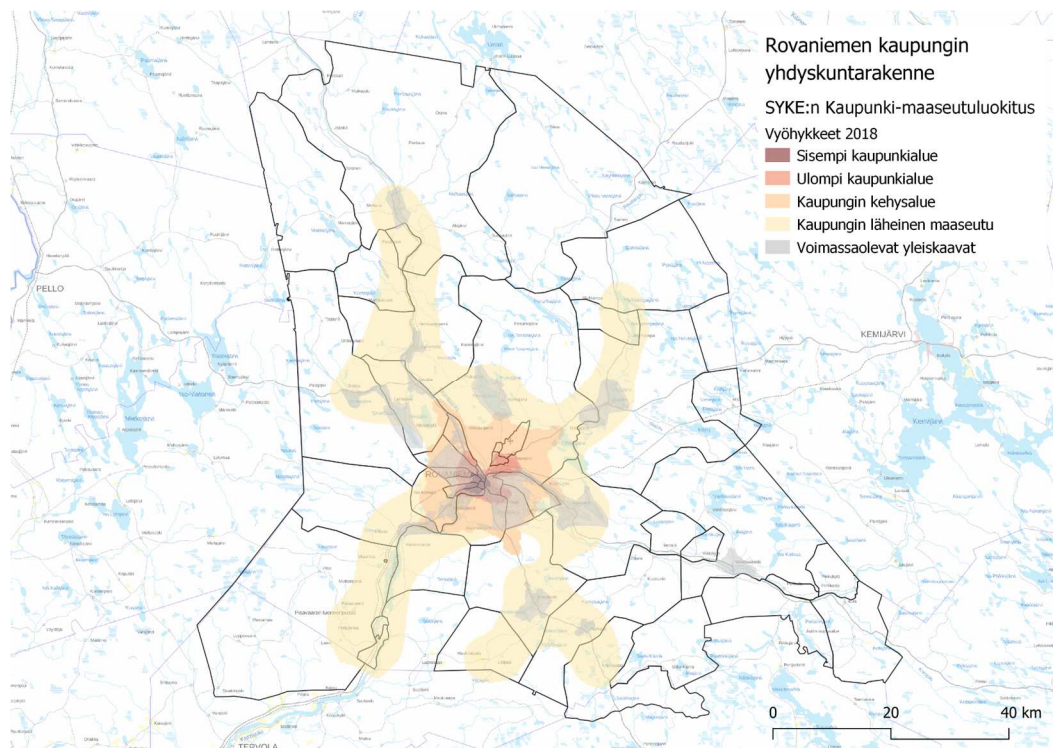

Strategisen yleiskaavan 2050 tulevaisuus- ja kehityskuva

Palvelukuvaus

Hankinnan kohde

Hankinnan kohde on Rovaniemen tulevaisuuskuvan ja kehityskuvan 2050 laadinta strategisen yleiskaavatyön pohjaksi. Työhön sisältyy laaja osallistaminen, mm. kansalaisraadien ja sidosryhmäpalautteen sitominen kiinteäksi osaksi tulevaisuus- ja kehityskuvaprosessia. Työ kattaa koko Rovaniemen kaupungin alueen (kuva 1).

Kuva 1. Strategisen yleiskaavan ja hankittavan työn aluerajaus.

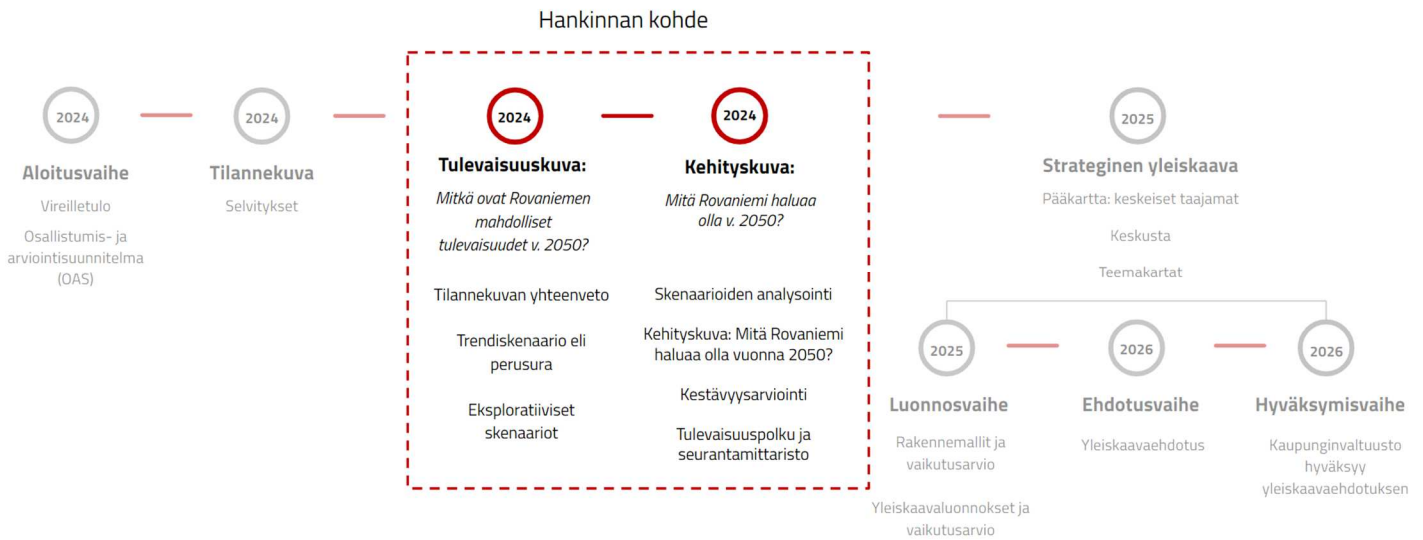
Hankinnan tausta ja tavoite

Kaupungin toimintaympäristö on muutoksessa. [Rovaniemen strategisen yleiskaavan 2050](#) läpileikkaavana tavoitteena on, että yhdyskuntarakenne kykenee vastaamaan tulevaisuuden muutoksiin. Näitä nk. megatrendejä ovat mm. luonnon kantokyvyn, hyvinvoinnin, talouden ja demokratian haasteet sekä digitalisaatio (Sitra, 2023). Yhtä tulevaisuuden megatrendeistä, ilmastonmuutokseen sopeutumista, tarkastellaan omana modulinaan strategisen yleiskaavan sisällä. [Ilmastoturvallinen Rovaniemi -hankkeen](#) päätavoittena on nostaa Rovaniemen kaupungin valmiutta varautua ilmastonmuutoksen vaikutuksiin.

Strategisen yleiskaava laaditaan 2024–2026, ja lähtökohtana on laaja vuorovaikutus kuntalaisten ja sidosryhmien kanssa. Vuonna 2024 strategisen yleiskaavatyön tueksi perustetaan *kansalaisraati*. Kaupunki kutsuu osallistujia kansalaisraatiin satunnaisotannalla, jonka tavoitteena on taata kuntalaisten laaja ja monipuolinen edustuksellisuus. Sidosryhmien edustajien on mahdollista osallistua strategisen yleiskaavatyöhön sidosryhmätilaisuuksissa, joissa yhteensovitetaan eri sidosryhmien näkökulmia. Kansalaisraadin ja sidosryhmätilaisuuksien vaikuttavuuden takaamiseksi poliittisilta puolueilta ja teknisestä lautakunnasta kutsutaan edustajat.

Tilattavan työn vaiheet

Työ alkaa huhti-toukokuussa 2024 ja valmistuu maaliskuussa 2025. Aktiivinen, kansalaisia ja sidosryhmiä osallistava vaihe ajoittuu syksylle 2024 ja alkuvuodelle 2025.

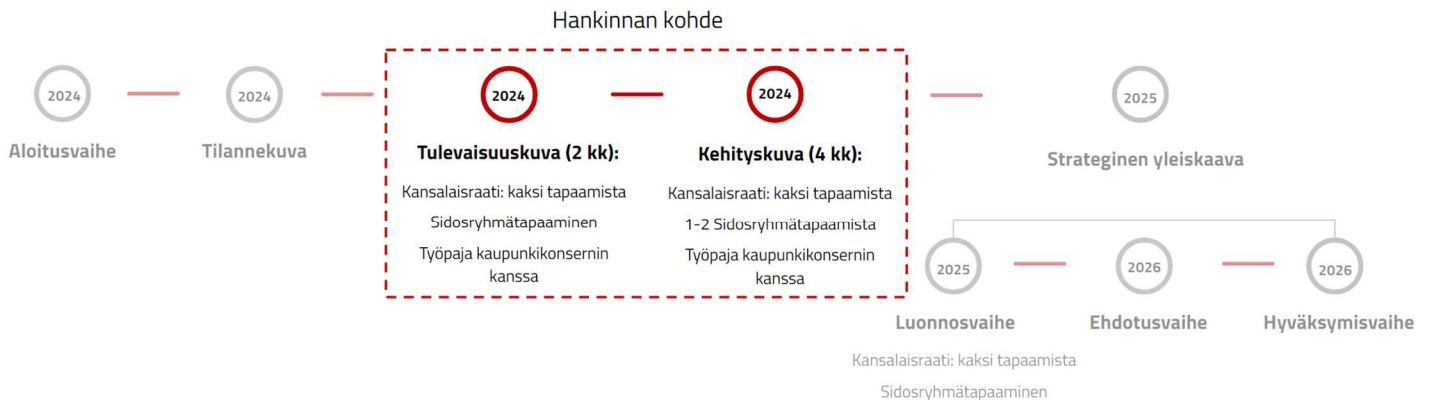

Kuva 2. Strategisen yleiskaavatyön eri vaiheet ja hankinnan kohde.

Strategisen yleiskaavatyön *tulevaisuuskuva*ssa (kuva 2) tunnistetaan Rovaniemen yhdyskuntarakenteeseen vaikuttavat keskeiset muutosilmiöt ja laaditaan erilaisia skenaarioita Rovaniemen mahdollisista tulevaisuuksista vuonna 2050. Tuloksena syntyy yhteinen näkemys siitä, mitkä ovat Rovaniemen mahdolliset todellisuudet vuonna 2050.

Strategisen yleiskaavatyön *kehityskuvassa* (kuva 2) analysoidaan tuotettua tietoa ja skenaarioita, joiden pohjalta laaditaan kehityskuva tai kehityskuvavaihtoehtoja. Kehityskuvan tai kehityskuvavaihtoehtojen vaikutuksia arvioidaan ennen halutun kehityskuvan valintaa. Lopullinen muotoutunut kehityskuva on yhteinen näkemys siitä, minkälainen Rovaniemi haluaa olla vuonna 2050. Kehityskuvassa luodaan myös tulevaisuuspolku vuoteen 2050 sekä seurantamittaristo.

Molemmat vaiheet pohjautuvat [PERUS-SKENE -hankkeen](#) toimintamalliin, jonka tavoitteena on tuottaa ajantasainen käsitys alue- ja yhdyskuntarakenteen mahdollisista kehityssuunnista sekä toimintamalli alue- ja yhdyskuntarakenteen kehityksen seurannan ja ennakkoinnin skaalautuvalle tilannekuvatyölle. Toimintamalli mahdollistaa kaukonäköisen ennakkointityön, joka tukee alue- ja yhdyskuntarakenteen strategista ohjausta.

Kuva 3. Osallisuus tulevaisuus- ja kehityskuvassa.

Työn tulee sisältää vähintään seuraavat alakokonaisuudet:

1. Tulevaisuuskuva:
 - a. Tunnistetaan tilannekuvan aukkoja koko tulevaisuuskuva -työn ajan mm. osallisuuspalautteen perusteella
 - b. Tunnistetaan mahdolliset muutosilmiöt
 - c. *Trendiskenaarior* nojaa tilannekuvassa koostettuun pohjatietoon ja edustaa todennäköisintä kehitystä tilanteessa, jossa kehitys jatkuu entiseen tapaan. Trendiskenaarior toimii vertailupohjana muille skenaariorille. Se perustuu havaittuihin kehityskulkuihin, trendeihin ja mekanismeihin ja ne esitetään paikkatieto- ja tilastoaineistoihin perustuvina alue- ja yhdyskuntarakennearialyysinä ja perusrakuvaajina, usein myös karttamuodossa.
 - d. *Eksploraatiiviset skenaarior* ottavat huomioon myös yllättävät ja vaikeasti ennakoitavat muutosvoimat. Eksploraatiiviset skenaarior eivät nojaa yhtä vahvasti trendikehitykseen kuten trendiskenaarior. Toisaalta ne täydentävät trendiskenaariorin perusuraa ja kertovat, mihin kaikkeen tulee mahdollisesti varautua. Kansalaisraatia ja sidosryhmiä osallistetaan tässä vaiheessa laajasti: konsultti tuottaa kahteen kansalaisraadin läsnätilaisuuteen alustuksen käsiteltävistä kysymyksistä, jotka sovitaan konsultin ja tilaajan kesken. Konsultti vastaa tilaisuudessa tuotetun tiedon hyödyntämisestä osana skenaariotyötä. Kaupunki fasilitoi tilaisuudet ja vastaa käytännön järjestelyistä kuten ilmoittautumisten ja palautteen keräämisestä. Samoin konsultti tuottaa alustuksen ja koostaa kommentit yhteen kaupunkikonsernin työpajaan (läsnä) sekä yhteen sidosryhmätilaisuuteen (etänä) tässä vaiheessa (kuva 3).

2. Kehityskuva:
 - a. Tilannekuvan tiedon ja tulevaisuuskuvan skenaarioiden analysointi
 - b. *Kehityskuva* eli minkälainen Rovaniemi haluaa olla vuonna 2050? Kehityskuvaa laadittaessa tavoitteena on tunnistaa toivottavan tulevaisuuden piirteitä, jotka ovat tarpeen ottaa huomioon lopullisessa kehityskuvassa. Toivottavan tulevaisuuden piirteet voivat nousta esiin eri skenaarioista sekä myös muista käytetyistä lähteistä. Kehityskuvavaihtoehtoja voi olla useampia, ja niistä laaditaan *kestävyyssarvointi*. Kansalaisraatia ja sidosryhmiä osallistetaan tässä vaiheessa laajasti: konsultti tuottaa kahteen kansalaisraadinn läsnätilaisuuteen alustuksen käsiteltävistä kysymyksistä, jotka sovitaan konsultin ja tilaajan kesken. Konsultti vastaa tilaisuudessa tuotetun tiedon hyödyntämisestä osana kehityskuvatyötä. Kaupunki fasilitoi tilaisuudet ja vastaa käytännön järjestelyistä kuten ilmoittautumisten ja palautteen keräämisestä. Samoin konsultti tuottaa alustuksen ja koostaa kommentit yhteen kaupunkikonsernin työpajaan (läsnä) sekä 1-2 sidosryhmätilaisuuteen (etänä) tässä vaiheessa (kuva 3).
 - c. *Tulevaisuuspolku*, jonka avulla toivottuun tulevaisuuskuvaan päästään sekä *seurantamittaristo*, jonka avulla tulevaisuuspolulla etenemistä seurataan strategisella tasolla.

Työtä tukevat asiakirjat

- [Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet](#)
- [Alueidenkäytön kehityskuva](#)
- [Alue- ja yhdyskuntarakenteen mahdolliset tulevaisuudet : PERUS-SKENE-hankkeen loppuraportti](#)
- [Maakuntakaava](#) sekä [maakunnan strategiset ohjelmat](#)
- [Rovaniemen kaupunkistrategia 2030 \(2022\)](#)
- [Rovaniemen alueidenkäytön linjaukset 2035 \(2021\)](#)
- Maankäytön ja asumisen toteuttamisohjelman asuntopoliittiset linjaukset (ei hyväksytty)
- Tilannekuvassa laaditut esiselvitykset:
 - [Rovaniemen maankäytön ja asumisen toteuttamisohjelman lähtötietokatsaus \(2023\)](#)
 - [Rovaniemen asuinalueiden sosioekonominen tarkastelu \(2023\)](#)
 - [Rovaniemen asuinalueiden tiivistämisen suuntaviivat \(2023\)](#)
 - [Rovaniemen keskustavisio 2050 \(2024\)](#)